

Наталія Литвин

кандидат юридичних наук, доцент, с. н. с.,
доцент кафедри адміністративного права
і процесу та митної безпеки

Університету Державної фіскальної служби України,
lna_70@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗБОРУ, АНАЛІЗУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

© Литвин Н., 2017

У науковій статті досліджено окремі організаційно-правові аспекти інформаційно-аналітичної діяльності органів Державної фіскальної служби України, визначено нормативні передумови такої діяльності в податкових та митних органах.

На основі сучасного розуміння правового забезпечення інформатизації надано визначення категорії “правове забезпечення збору, аналізу та використання інформації в органах Державної фіскальної служби України” як діяльності відповідних державних органів щодо формування комплексу правових норм правил поведінки, прав і обов’язків підрозділів фіскальної служби щодо збору, аналізу та використання інформації в процесі службової діяльності.

Зазначено, що передача, одержання, обробка та аналіз інформації й отримання на їхній основі нових знань притаманні кожній категорії працівників фіскальної служби і залежно від специфіки інформаційних потреб виділено три категорії співробітників в органах державної фіскальної служби: відповідальні за стратегічні рішення; відповідальні за прийняття тактичних рішень; відповідальні за прийняття оперативних рішень. Відповідно до цієї класифікації, інформацію, яку використовують у фіскальній службі, поділено на інформацію стратегічного планування; контрольна інформація; оперативна інформація.

Проаналізовано форми взаємодії в органах Державної фіскальної служби України, які розподілено на чотири умовні блоки: обмін інформацією; спільна розробка управлінських рішень; реалізація розроблених управлінських рішень (при настанні певних строків і виникнення відповідних ситуацій); проведення інших різних погоджених заходів, які не були передбачені письмовими управлінськими рішеннями.

Визначено, що стандартизація й уніфікація форм документів, єдина нормативно-довідкова інформація та єдині правила обробки інформації є основою для формування інформаційного простору Державної фіскальної служби України.

Зроблено висновок, що організаційно-правові аспекти збору, аналізу та використання інформації в органах Державної фіскальної служби України – це постійна дослідна діяльність, що охоплює широкий комплекс організаційних заходів і методичних прийомів для вивчення й оцінки інформації про стан дотримання податкового та митного законодавства, результати практичної діяльності фіскальних органів України з виконання поставлених перед ними завдань, а також про умови, у яких ці завдання виконуються.

Ключові слова: Державна фіскальна служба, податкові органи, митні органи, інформаційне забезпечення, нормативно-правові акти, збір, аналіз, обмін інформацією, використання інформації.

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ СБОРА, АНАЛИЗА И ИНФОРМАЦИИ ОРГАНАМИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИСКАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ

В научной статье исследованы отдельные организационно-правовые аспекты информационно-аналитической деятельности органов Государственной фискальной службы Украины, определены нормативные предпосылки такой деятельности в налоговых и таможенных органах.

На основе современного понимания правового обеспечения информатизации дано определение категории “правовое обеспечение сбора, анализа и использования информации в органах Государственной фискальной службы Украины” как деятельности соответствующих государственных органов по формированию комплекса правовых норм правил поведения, прав и обязанностей подразделений фискальной службы по сбору, анализу и использованию информации в процессе служебной деятельности.

Отмечено, что передача, получение, обработка и анализ информации и получение на их основе новых знаний присущи каждой категории работников фискальной службы и в зависимости от специфики информационных потребностей выделены три категории сотрудников в органах государственной фискальной службы: ответственные за стратегические решения; ответственные за принятие тактических решений; ответственные за принятие оперативных решений. Согласно этой классификации, информацию, которая используется в фискальной службе, классифицировано на информацию стратегического планирования; контрольную информацию; оперативную информацию.

Проанализированы формы взаимодействия в органах Государственной фискальной службы Украины, которые разделены на четыре условных блока: обмен информацией; совместная разработка управленческих решений; реализация разработанных управленческих решений; проведение других различных согласованных мер, которые не были предусмотрены письменными управленческими решениями.

Определено, что стандартизация и унификация форм документов, единая нормативно-справочная информация и единые правила обработки информации являются основой для формирования информационного пространства Государственной фискальной службы Украины.

Сделан вывод, что организационно-правовые аспекты сбора, анализа и использования информации в органах Государственной фискальной службы Украины – это постоянная исследовательская деятельность, охватывающая широкий комплекс организационных мероприятий и методических приемов для изучения и оценки информации о состоянии соблюдения налогового и таможенного законодательства, результатах практической деятельности фискальных органов Украины по выполнению поставленных перед ними задач, а также об условиях, в которых эти задачи выполняются.

Ключевые слова: Государственная фискальная служба, налоговые органы, таможенные органы, информационное обеспечение, нормативно-правовые акты, сбор, анализ, обмен информацией, использование информации.

ORGANIZATIONAL AND LEGAL ASPECTS OF COLLECTION, ANALYSIS AND USE OF INFORMATION BY BODIES OF THE STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

In the scientific article the separate organizational and legal aspects of information and analytical activity of the bodies of the State fiscal service of Ukraine are examined, normative preconditions of such activity in tax and customs bodies are determined.

On the basis of the modern understanding of the legal support of informatization, the definition of the category “legal support for the collection, analysis and use of information in the bodies of the State fiscal service of Ukraine” was given as the activity of the relevant state bodies regarding the formation of a set of legal norms of the rules of conduct, the rights and duties of the fiscal services units in collecting, Analysis and use of information in the process of service activity.

It was pointed out that the transfer, reception, processing, and analysis of information and obtaining new knowledge based on them on each category of employees of the fiscal service and depending on the specifics of information needs, three categories of employees in the bodies of the state fiscal service were allocated: responsible for strategic decisions; Responsible for making tactical decisions; Responsible for making operational decisions. According to this classification, the information used in the fiscal service is divided into strategic planning information; Control information; Operational information.

The forms of interaction in the bodies of the State fiscal service of Ukraine are analyzed, which are divided into four conditional blocks: information exchange; Joint development of managerial decisions; Realization of the developed administrative decisions (at certain time periods and occurrence of corresponding situations); Conducting other various agreed measures that were not foreseen by written management decisions.

It is determined that standardization and unification of forms of documents, uniform normative reference information and uniform rules of information processing are the basis for formation of information space of the State fiscal service of Ukraine.

It is concluded that the organizational and legal aspects of the collection, analysis and use of information in the bodies of the State fiscal service of Ukraine is a permanent research activity covering a wide range of organizational measures and methodical methods for studying and evaluating information on the state of compliance with tax and customs legislation, the results of practical The activities of the fiscal authorities of Ukraine in carrying out the tasks assigned to them, as well as the conditions in which these tasks are carried out.

Key words: State fiscal service, tax authorities, customs bodies, information support, legal acts, collection, analysis, information exchange, use of information.

Постановка проблеми. У процесі будівництва суверенної і незалежної держави йде пошук шляхів створення і вдосконалення науково обґрунтованої, економічно доцільної системи інформаційного забезпечення, зокрема і в процесі міжнародного співробітництва. Базою державної внутрішньої і зовнішньої політики у цій сфері мають виступати демократичні правові цінності: ідеї прав і свобод людини і громадянина, верховенство права, повага до інтересів і прав суверенних і незалежних держав тощо.

У період світового розвитку інформаційних процесів та в умовах будівництва інформаційного суспільства інформаційне забезпечення є одним із визначальних чинників ефективної роботи органів державної фіскальної служби України. Належне інформаційне забезпечення полегшує обмін даними серед суб'єктів фіскальної сфери, саме тому, питання збору, аналізу та використання інформації в зазначених органах мають велике теоретичне та практичне значення.

Аналіз дослідження проблеми. Окремі аспекти проблематики збору, аналізу та використання інформації в державних органах та органах Державної фіскальної служби України (далі – ДФС) зокрема були предметом дослідження таких вчених як Гавловського В. Д., Гуцалюка М. В., Калюжного Р. А., Крупчана О. Д., Мороза Д. О., Новицького А. М., Павловського В. Д., Стаценко-Сургучової І. В., Семир'янова Д. Я., Шамрая В. О., Швеця М. Я., Цимбалюка В. С. та ін.

Мета статті – визначити організаційно-правові аспекти інформаційно-аналітичної діяльності органів ДФС, нормативних передумов такої діяльності в податкових та митних органах і на основі сучасного розуміння правового забезпечення інформатизації дати визначення категорії “правове забезпечення збору, аналізу та використання інформації в органах ДФС”.

Виклад основного матеріалу. У світлі євроінтеграційних процесів, які тривають у державі, постає необхідність розвитку нових функцій органів державної фіскальної служби, пов'язаних не лише з контролем за фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання, але і з забезпеченням нагляду (моніторингу) за використанням, накопиченням, розповсюдженням податкової та митної інформації. Ця діяльність у фіскальних органах здійснюється за допомогою системи заходів фінансово-правового регулювання інформаційних відносин у сфері фінансів і регулюється нормами податкового, митного, бюджетного, банківського, валютного, страхового, адміністративного, інформаційного законодавства України. Основна його мета – забезпечити потреби держави, юридичних і фізичних осіб достовірною інформацією, необхідною для уникнення і зменшення негативних наслідків невиконання бюджетних та інших зобов'язань перед державою.

Для того щоб ґрунтовно розглянути організаційно-правові аспекти збору, аналізу та використання інформації органами ДФС, необхідно визначити нормативні передумови такої діяльності в податкових та митних органах.

По-перше, право на інформацію, як і всі права, захищаються законом. Уперше право на інформацію задеклароване у Загальній декларації прав людини, якою визначено “свободу шукати, одержувати і поширювати інформацію будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів” (ст. 19 Декларації) [1].

У Європейській конвенції про захист прав і основних свобод людини зазначено, що “свободи одержання і поширення інформації реалізуються без втручання державних органів” (ст. 10) [2]. Цивілізована реалізація демократичних правових цінностей може бути забезпечена лише із дотриманням балансу інтересів особи, суспільних організацій, держави та консолідованої відповідальності всіх суб'єктів інформаційної діяльності за виконання вимог Конституції і Законів України.

Разом з тим, до визначених вихідних засад державної політики у сфері інформаційної діяльності, зокрема в процесі міжнародного співробітництва, має бути віднесено науково обґрунтований і чітко юридично визначений інформаційний суверенітет України. З інформаційного суверенітету доцільно починати вдосконалення державної політики захисту національних інтересів в інформаційній сфері. Чинне законодавство не дає повної та незаперечної відповіді на це питання. Крім того, окремі положення актів законодавства мають певні колізії.

Дослідження науково-практичних джерел свідчить, що правове забезпечення збору, аналізу та використання інформації в органах ДФС України у науці і практиці екстраполюється за сутністю на загальносистемне для предметної галузі поняття – “правове забезпечення інформатизації”, яке виникло в період бурхливого розвитку та впровадження комп'ютерних технологій у різні сфери життєдіяльності суспільства [3, с. 33].

У сучасному розумінні правове забезпечення інформатизації – це діяльність відповідних суб'єктів суспільних відносин щодо формування комплексу правових норм правил поведінки, прав і обов'язків учасників у сфері інформатизації [4, с. 95].

На основі зазначеного, категорію “правове забезпечення збору, аналізу та використання інформації в органах ДФС України” необхідно визначити як діяльність відповідних державних органів щодо формування комплексу правових норм правил поведінки, прав і обов'язків підрозділів фіскальної служби щодо збору, аналізу та використання інформації в процесі службової діяльності.

Необхідно погодитись з деякими науковцями, що саме таку службову діяльність називають інформаційно-аналітичною. Оскільки здійснення такої діяльності в податковій та митній сферах із

використанням інформації, одержаної з: інформаційно-телекомунікаційних систем; баз та банків даних; відкритих систем глобального пошуку (Bing, Google, Meta, Rambler, Yandex, Yahoo та ін.); соціальних мереж (ВКонтакте, Однокласники, Facebook, Twitter та ін.) називають інформаційно-аналітичною діяльністю [5, с. 93].

Необхідно зазначити, що саме вказана діяльність і передбачає збір, аналіз, передачу, обробку та використання інформації, яку мають у своєму підпорядкуванні органи ДФС, що спрямована на виявлення тенденцій і закономірностей під час викриття та розслідування правопорушень у сфері оподаткування.

Порядок організації і забезпечення такої роботи в органах ДФС України встановлюється Конституцією України, чинним законодавством України, актами Президента України і Кабінету Міністрів, відомчими наказами та іншими керівними документами ДФС України, органів місцевого самоврядування, державної статистики, виданими у межах їхніх повноважень.

Податкові та митні органи для забезпечення поставлених перед ними завдань мають відповідні права і обов'язки. Але вони не мають можливості реалізовувати закріплене за ними законодавством право щодо надання інформації на свій розсуд. Для зазначених органів надані їм права в сфері інформатизації здебільшого є одночасно і їхніми обов'язками. Отже, для виконання ДФС України поставлених перед нею завдань і функцій необхідне відповідне нормативно-правове забезпечення діяльності щодо формування та використання інформаційних ресурсів, створення та використання інформаційних технологій і засобів їх забезпечення, захисту інформації та інформатизації підрозділів ДФС України, а також забезпечення ефективного управління, спрямованого на координацію роботи всіх її підрозділів та працівників [6, с. 63].

Створення, передача, одержання, обробка та аналіз інформації й отримання на їх основі нових знань притаманні кожній категорії працівників фіскальної служби. Відповідно, комунікаційні процеси (процеси обміну інформацією) і процеси прийняття на їхній основі відповідних рішень відіграють головну роль у процесі їх службової діяльності.

Залежно від специфіки інформаційних потреб можна виділити три категорії співробітників в органах державної фіскальної служби:

відповідальні за стратегічні рішення (керівники Державної фіскальної служби України, керівники Державної фіскальної служби в автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, керівники регіональних структурних підрозділів Державної фіскальної служби України);

відповідальні за прийняття тактичних рішень (керівники районних у містах управлінь, відділів);

відповідальні за прийняття оперативних рішень (керівники низових ланок).

Відповідно до цієї класифікації виконавців специфічних функцій діяльності інформацію, яка використовується в фіскальній службі, можна поділити на три категорії:

інформація стратегічного планування, яка дозволяє вищому керівництву приймати рішення із встановлення довготермінових цілей, накопичення ресурсів для досягнення цих цілей і формулювати політику їх досягнення;

контрольна інформація, яка використовується менеджерами середнього рівня для координації різних підконтрольних їм дій, приведення ресурсів у відповідність із завданнями і розробки оперативних рішень;

оперативна інформація, яка допомагає виконувати звичайні повсякденні операції [7, с. 49].

Отже, процес управління вимагає ефективного обміну інформацією між працівниками і керівниками для досягнення кінцевої мети, тобто ефективних комунікацій для здійснення основних функцій та забезпечення досягнення цілей податкової служби.

Потрібно зауважити, що існує багато перешкод в обміні інформацією, а саме: недостатній рівень правового забезпечення взаємодії між фіскальними та іншими органами, відомствами, установами та організаціями України та інших держав, перевантаження інформаційних мереж, а також недостатня фільтрація отриманої інформації або некомпетентність окремих співробітників.

Науковці вже намагалися систематизувати загальний перелік форм взаємодії в органах ДФС України, скомпонувавши їх у чотири умовні блоки:

- 1) обмін інформацією;
- 2) спільна розробка управлінських рішень;

3) реалізація розроблених управлінських рішень (при настанні певних строків і виникнення відповідних ситуацій);

4) проведення інших різних погоджених заходів, які не були передбачені письмовими управлінськими рішеннями [8, с. 96].

Завдання, що стоять перед органами ДФС України, не можуть бути виконані без оптимального використання їх сил і засобів, переваг спільної діяльності, що, своєю чергою, потребує серйозних змін усієї організаторської роботи, вдосконалення взаємодії [8, с. 98]. У цьому сенсі важливе значення має діяльність Державної фіскальної служби з укладання міжвідомчих угод на державному рівні, що містить інформаційний обмін і за спеціальними запитами, і в електронному порядку [9]. Систематично проводяться ревізії угод щодо міжвідомчого обміну інформацією, які діють на регіональному та місцевому рівнях, у результаті яких встановлюється плановий обмін інформацією з зовнішніми джерелами на паперових носіях. Департаменти та управління ДФС України здійснюють цю діяльність згідно з типовими угодами щодо взаємодії фіскального органу з органом державної влади (органом місцевого самоврядування) та з сторонніми організаціями, враховуючи необхідність переукладання старих угод. Зауважимо, що на сьогодні кількість державних органів та установ, які задіяні та співпрацюють із органами ДФС згідно з чинними угодами, дуже велика, їхня діяльність щодо формування та використання інформаційних ресурсів досить часто є неузгодженою, що не завжди позитивно впливає на якість інформаційного та аналітичного забезпечення. Одними з недоліків у цьому сенсі, на які потрібно звернути увагу, є неструктурованість і неузгодженість форматів інформації.

Стандартизація й уніфікація форм документів, єдина нормативно-довідкова інформація та єдині правила обробки інформації є основою для формування інформаційного простору ДФС України. Використання загальнодержавних довідників дозволяє обмінятися інформацією в електронному вигляді банкам, податковим та митним органам, Казначейству, Держкомстату, іншим органам виконавчої влади усіх рівнів [10, с. 261].

Сьогодні висловлюється багато науково обґрунтованих аргументів для рішення проблеми, пов'язаної з виділенням інформаційних відносин як самостійної сфери правового регулювання. Важливою ділянкою цієї частини права є вироблення термінології, властивої певній сфері відносин [11, с. 9]. Тільки точність і однозначність термінів та понять дозволять найкоректніше сформулювати зміст того чи іншого правового інституту і забезпечити культуру правового регулювання в певній галузі правових відносин, тому що вироблення уніфікованих дефініцій у праві взагалі є однією із важливіших задач законодавчої і загалом нормотворчої практики. Відповідно Жангожа Р. відзначає, що: “в Україні вважають, що вирішення проблем нормативно-правового забезпечення інформаційних відносин можливе на основі ситуативного реагування. Певні проблеми правового регулювання суспільних відносин у цій сфері вирішуються в окремих законах та підзаконних нормативних актах досить фрагментарно, низка юридичних норм, які прямо або опосередковано регулюють суспільні відносини у сфері інформаційно-комунікаційних відносин, концептуально не узгоджені між собою” [12, с. 33].

Погоджуємось із думкою Семир'янова Д., який вважає, що невизначеність правової основи діяльності різних суб'єктів призводить до інформаційного монополізму окремих структур на відкриті інформаційні ресурси загального користування, на обмеження права доступу податкової міліції до інформації, права на використання інформаційних ресурсів [13, с. 40–65].

Тому, на нашу думку, питання розроблення нормативних актів про діяльність і взаємодію державних і комерційних структур у процесі збору, аналізу та використання інформації не втрачає своєї актуальності.

Механізм циркуляції інформації торкається суб'єктів господарювання, фізичних осіб, зв'язку органів ДФС з бюджетом України, який пов'язаний через витратну частину з суспільством, тому інформаційні відносини набули загальносоціальної значимості і, як наслідок, виникла потреба у їхньому правовому регулюванні. Правове регулювання інформаційних відносин підпорядковано тим самим законам і актам, що і регулювання суспільних відносин.

Саме тому необхідно розвинути та закріпити в підзаконних актах механізми реалізації інформаційного права. Учені зазначають, що система правового забезпечення (закони, підзаконні акти) тільки з питань інформатизації однієї державної структури в Україні становить “більше 3000 правових актів” [14].

На сучасному етапі законотворча робота у сфері інформаційного забезпечення повинна гарантувати гармонізацію національного податкового та митного законодавства з європейським та міжнародним податковим та митним правом. Слід зазначити, що в Україні, як і в інших країнах, активно досліджуються та обговорюються проблеми інформаційної сфери, зокрема міжнародного обміну інформацією та державного регулювання цих процесів. Так, учені Національної академії державного управління при Президентіві України всебічно обґрунтували теоретичні аспекти системи державного управління, які безпосередньо стосуються державного управління міжнародними інформаційними відносинами. В широкому плані розглядають ці проблеми В. Князев, В. Бакуменко [15, с. 346–357], Н. Нижник, С. Мосов [16, с. 56–61], Г. Опанасюк [17, с. 331–336] та ін.

Висновки. Отже, організаційно-правові аспекти збору, аналізу та використання інформації в органах ДФС України – це постійна дослідна діяльність, що охоплює широкий комплекс організаційних заходів і методичних прийомів для вивчення й оцінки інформації про стан дотримання податкового та митного законодавства, результати практичної діяльності органів Державної фіскальної служби України з виконання поставлених перед ними завдань, а також про умови, у яких ці завдання виконуються.

1. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини (1950 р.) // Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. – К., 1999. – № 2. – С. 15–32.
3. Інформаційне право та інформаційна безпека / за ред. В. Білонова, Р. Калюжного. – Київ – Донецьк, 2001. – С. 33–34.
4. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики : [Монографія] / Калюжний Р. А., Шамрай В. О., Гавловський В. Д., Гуцалюк М. В., Швець М. Я., Цимбалюк В. С., Яцишин Ю. В., Ластовецький А. С. / за ред. Р. А. Калюжного, В. О. Шамрая. – К.: АДПС України, 2002. – 296 с.
5. Мороз Д. О. Адміністративно-правові засади діяльності податкової міліції як суб'єкта інформаційних відносин : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” / Мороз Дмитро Олегович / Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь, 2016. – 203 с.
6. Стаценко-Сургучова І. Правове забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності в системі органів державної податкової служби України / І. Стаценко-Сургучова // Підприємництво, господарство і право. – 2006 (130). – № 10. – С. 61–64.
7. Матвієнко О. В. Основи інформаційного менеджменту : [Навчальний посібник] / О. В. Матвієнко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 128 с.
8. Організація правової роботи в органах державної податкової служби України: теорія, методологія, практика : [Монографія] / Ф. О. Ярошенко, С. Д. Бушуєв, Г. Г. Забарний та ін. – Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2004. – 440 с.
9. Про затвердження Порядку обміну податковою інформацією за спеціальними письмовими запитами з компетентними органами іноземних країн : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2012 № 1247 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovozakonodavstvo/nakazi/62226.html>.
10. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності : [Монографія] / кер. авт. кол. Швець М. Я.; за ред. В. В. Дурдинця та ін. – К. : Навч. книга, 2005. – 639 с.
11. Бачило І. Л. Информационное право. Роль и место в системе права Российской Федерации / И. Л. Бачило // Государство и право. – 2001. – № 2. – С. 5–14.
12. Жангожа Р. До питання розширення інформаційного простору України / Р. Жангожа // Стратегічна панорама. – 2000. – № 3 – 4. – С. 203–206.
13. Семир'янов Д. Я. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління підрозділами податкової міліції України : дис. ... канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” / Семир'янов Дмитро Якович / Академія державної податкової служби України. – Ірпінь, 2004. – 178 с.
14. Інформатизація, право, управління (організаційно-правові питання) : [Монографія] / Калюжний Р. А., Крупчан О. Д., Павловський В. Д., Гуцалюк М. В., Швець М. Я., Цимбалюк В. С. / за заг. ред. М. Я. Швеця, О. Д. Крупчана. – К.: НДІ правової інформатики АПрНУ, 2002. – 191 с.
15. Князев В.

Філософсько-методологічні засади державно-управлінських рішень / В. Князєв, В. Бакуменко // Вісник УАДУ. – 2000. – № 2. – С. 341–357. 16. Нижник Н. Р. Про державне управління, об'єкт і предмет його теорії / Н. Р. Нижник, О. А. Мосов // Вісник УАДУ. – 2000. – № 3. – С. 56–61. 17. Опанасюк Г. Становлення державного управління як наукової та освітньої галузі / Г. Опанасюк // Вісник УАДУ. – 2000. – № 3. – С. 331–336.

REFERENCES

1. **Pro zaxu`st prav lyudy`ny` i osnovopolozhny`x svobod** [On the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]. Available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004. 2. **Yevropejs`ka konvenciya pro zaxu`st prav i osnovny`x svobod lyudy`ny`** (1950 r.) [European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1950)]. Practice of the European Court of Human Rights. Decision. Comments. Kiev, 1999, Vol. 2, 15–32 pp. 3. V. Bilonova., R. Kalyuzhny`j **Informacijne pravo ta informacijna bezpeka** [Information law and information security]. Donetsk, 2001, 33–34 pp. 4. Kalyuzhny`j R. A., Shamraj V. O., Gavlovs`ky`j V. D., Guzalyuk M. V., Shvecz` M. Ya., Cy`mbalyuk V. S., Yacy`shy`n Yu. V., Lastovecz`ky`j A. S. **Informacijne zabezpechennya upravlins`koyi diyal`nosti v umovax informaty`zaciyi: organizacijno-pravovi py`tannya teoriyi i prakty`ky`** (Information provision of management activity in the conditions of informatization: organizational and legal questions of theory and practice). Kiev, 2002, 296 p. 5. Moroz D. O. **Administraty`vno-pravovi zasady` diyal`nosti podatkovoyi miliciyi yak sub`yekta informacijny`x vidnosy`n** Kand, Diss [Administrative and legal principles of the activity of the tax militia as the subject of information relations Kand, Diss]. Irpin, 2016, 203 p. 6. Stacenko-Surguchova I. **Pravove zabezpechennya informacijno-anality`chnoyi diyal`nosti v sy`stemi organiv derzhavnoyi podatkovoyi sluzhby` Ukrainy`** [Legal support of information and analytical activity in the system of bodies of the state tax service of Ukraine]. Entrepreneurship, economy and law. 2006, Vol. 10, 61–64 pp. 7. Matviyenko O. V. **Osnovy` informacijnogo menezhmentu** (Fundamentals of information management). Kiev, Center for Educational Literature Publ., 2004, 128 p. 8. F. O. Yaroshenko, S. D. Bushuyev, G. G. Zabarny`j ta in. **Organizaciya pravovoyi roboty` v organax derzhavnoyi podatkovoyi sluzhby` Ukrainy` : teoriya, metodologiya, prakty`ka** (Organization of legal work in the bodies of the State Tax Service of Ukraine: theory, methodology, practice). Irpin, 2004, 440 p. 9. **Pro zatverdzhennya Poryadku obminu podatkovoyu informacijeyu za special`ny`my` py`s`tomvy`my` zapy`tamy` z kompetentny`my` organamy` inozemny`x krayin** [On Approval of the Procedure for the Exchange of Tax Information by Special Requests to the Written Inquiries with the Competent Authorities of Foreign Countries]. Order of the Ministry of Finance of Ukraine on November 30, 2012. Available at: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/nakazi/62226.html>. 10. Shvecz` M. Ya.; Za red. V. V. Durdy`ncya ta in. **Sy`stemna informaty`zaciya zakonotvorchoyi ta pravooxoronoynoyi diyal`nosti** (System informatization of law-making and law-enforcement activity). Kiev, Teaching book Publ., 2005, 639 p. 11. Bachilo I. L. **Informacionnoe pravo. Rol` i mesto v sisteme prava Rossijskoj Federacii** [Information law. The role and place in the system of law of the Russian Federation]. State and Law. 2001, Vol. 2, 5–14 pp. 12. Zhangozha R. **Do py`tannya rozshy`rennya informacijnogo prostoru Ukrainy`** [On the issue of expanding the information space of Ukraine]. Strategic panorama. 2000, Vol. 3-4, 203–206 pp. 13. Semy`r`yanov D. Ya. **Informacijno-anality`chne zabezpechennya upravlinnya pidrozdilamy` podatkovoyi miliciyi Ukrainy`** Kand, Diss [Information and analytical support for the management of the tax militia units of Ukraine Kand, Diss]. Irpin, 2004, 178 p. 14. Kalyuzhny`j R. A., Krupchan O. D., Pavlovs`ky`j V. D., Guzalyuk M. V., Shvecz` M. Ya., Cy`mbalyuk V. S. / za zag. red. M. Ya. Shvecya, O. D. Krupchana **Informaty`zaciya, pravo, upravlinnya (organizacijno-pravovi py`tannya)** (Informatization, law, management (organizational and legal issues)). Kiev, Research Institute of Legal Informatics of the APRU Publ., 2002, 191 p. 15. Knyazyev V. **Filosofs`ko-metodologichni zasady` derzhavno-upravlins`ky`x rishen`** [Philosophical and methodological principles of state-management decisions]. Bulletin of UADU. 2000, Vol. 2, 341–357 pp. 16. Ny`zhny`k N. R. **Pro derzhavne upravlinnya, obyekt i predmet jogo teoriyi** [About state administration, object and subject of his theory]. Bulletin of UADU. 2000, Vol. 3, 56–61 pp. 17. Opanasyuk G. **Stanovlennya derzhavnogo upravlinnya yak naukovoyi ta osvith`oyi galuzi** [Formation of public administration as a scientific and educational branch]. Bulletin of UADU. 2000, Vol. 3, 331–336 pp.

Дата надходження: 11.10.2017 р.